

TRESTY a OCHRANNÁ OPATŘENÍ

ZÁKLADNÍ POJMY

„obrácená“ pyramida pojmů z hlediska jejich obsahu a rozsahu

Literatura:

- Hendrych, D. a kol. Právní slovník. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003.
- Karabec, Z. Možnosti sankční politiky. Kriminalistika, č. 3/2001.
- Kratochvíl, V. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. 3. vyd. Brno: MU, 2002.
- Kuchta, J., Válková, H. a kol. Základy kriminologie a trestní politiky. Praha: C. H. Beck, 2005.
- Musil, J. Úloha trestní politiky při reformě trestního práva. Trestní právo, č. 1/1998.
- Novotný, O., Zapletal, J. Kriminologie. 2. vyd. Praha: ASPI, 2004.

kriminální politika

(trestní politika *sensu LATO* v širším smyslu)

-všechna opatření proti trestné činnosti a jiným společensky negativním jevům, nabízená a uplatňovaná společností a státem, event. i nestátními subjekty

-přímo navazuje na *primární* prevenci trestné činnosti (kulturní, hospodářské a sociální nástroje prevence)

trestní politika

(trestní politika *sensu STRICTO* v užším smyslu)

-*system opatření proti trestné činnosti cestou trestního práva hmotného a procesního, včetně trestněprávních alternativ, nabízených a realizovaných státem a nestátními subjekty*

-přímo navazuje na *sekundární* prevenci trestné činnosti (policejní prevence a neformální preventivní strategie (např. Neighbourhood Watch)

sankční politika

(trestní politika *sensu Extra STRICTO* v nejužším smyslu)

- stanovení *účelu a systému* trestů (trestních opatření) cestou trestního práva hmotného,
- výkon, uplatňování* trestů a trestních opatření cestou trestního práva procesního (zák. č. 141/1961 Sb., trestní řád) a práva penitenciárního (zák. č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody)
- přímo navazuje na *terciární* prevenci trestné činnosti (předcházení recidivě, někdy zúžena na represí **zostřenými tresty**)

Snímek 4

k1

viz zák. č. 141/1961 Sb., trestní řád
kratochvíl; 29.8.2006

VNITŘNÍ STRUKTURA a LOGIKA § 23 TrZ

konečný cíl trestu:

ochrana společnosti před:

- *dospělými* pachateli trestných činů a
- *mladistvými* pachateli provinění

dílčí (prostředné) cíle trestu:

IND. represe: **znemožnit odsouzenému další trestnou činnost:**

- *individuální* zabraňující represe (PV..., PNH, ZC, NEPOTOS, VyH) -
zákazy, příkazy

*tzv. „minimální“ program trestu (odlišovat od minimálního programu zacházení - § 37
ŘVTOS)*

IND. prevence: **výchovou upevnit pozitivní postoje a návyky:**

- *individuální* preventivní represe (povinné složky vnitřního řádu
věznice /pořádek a kázeň/ a programu zacházení /pracovat/) -
zákazy, příkazy

- *individuální* pozitivní prevence (dobrovolné složky programu
zacházení /pracovní terapie, vzdělávání/) - motivační působení

IND. rep. + IND. prev. = prostředek („...tím...“)

GEN. prevence: **působit výchovně i na ostatní...:**

- *negativně, tj. odstrašením...*
- *zejména pozitivně, tj. formováním žádoucího právního vědomí...*

EXEMPLÁRNÍ TREST

konečný cíl exemplárního trestu:

GENERÁLNÍ PREVENCE, tj.

ochrana společnosti odstrašením možných pachatelů
trestných činů a provinění

dílčí (prostředkový) cíl exemplárního trestu:

INDIVIDUÁLNÍ neadekvátní REPRESÉ:

znemožnit odsouzenému další trestnou činnost:

- **individuální zabraňující represe** (PV..., PNH, ZC, NEPOTOS, VyH) -
zákazy, příkazy
- **individuální preventivní represe** (povinné složky vnitřního řádu
věznice /pořádek a kázeň/ a programu zacházení /pracovat/) -
zákazy, příkazy
- **zeslabená (eliminovaná) individuální pozitivní prevence** (dobrovolné
složky programu zacházení /pracovní terapie, vzdělávání/) -
motivační působení

IND. neadekvátní represe = prostředek

GEN. Prev.: působit i na ostatní...:

- **negativně, tj. odstrašením...**

-exemplární trest je v rozporu s § 23, § 31 TrZ